

อำนาจเพิกถอนมติการเป็นคดีพิเศษของคณะกรรมการคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (2) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวน คดีพิเศษ พ.ศ. 2547

สุภาวดี เจริญไชย¹

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องอำนาจเพิกถอนมติการเป็นคดีพิเศษของคณะกรรมการคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(2) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาโครงสร้างอำนาจหน้าที่ ที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) และศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรค รวมถึงวิเคราะห์สภาพปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับอำนาจในการเพิกถอนมติการเป็นคดีพิเศษตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 การวิจัยในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิจัยเชิงคุณภาพ ด้วยการวิจัยเอกสาร ศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือกฎหมาย วารสารทางกฎหมายทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รายงานการประชุม การสัมมนาทางวิชาการด้านกฎหมาย ความคิดเห็นของนักกฎหมาย ผลงานการวิจัย วิทยานิพนธ์ ระเบียบข้อบังคับต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจของคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.)

จากการศึกษาพบว่า พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ให้กรมสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสอบสวนคดีที่มีความสำคัญอย่างยิ่งและมีผลกระทบต่อความมั่นคงทางการเมือง ทางเศรษฐกิจ และผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศชาติ และได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการชุดหนึ่งขึ้นเรียกว่า “คณะกรรมการคดีพิเศษ หรือ กคพ.” มีอำนาจหน้าที่ต่างๆ ตามมาตรา 10 เช่น เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงกำหนดคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(1) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดตามมาตรา 21

¹ สำนักวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง จังหวัดเชียงราย

วรรคหนึ่ง(1) ตลอดจนทั้งมีอำนาจในการมีมติเกี่ยวกับคดีความผิดอาญาอื่นเป็นคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(2) ทำให้คดีความผิดดังกล่าวจะต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนอย่างคดีพิเศษ เป็นต้น แต่ในขณะเดียวกัน มาตรา 10 มิได้บัญญัติให้อำนาจ กคพ. สามารถเพิกถอนคดีพิเศษที่พิจารณาไว้โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 10 ประกอบมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(2) ทำให้คดีดังกล่าวต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวน โดยเป็นคดีพิเศษต่อไป แม้ว่าคดีดังกล่าวมีลักษณะการกระทำความผิดไม่เป็นคดีพิเศษก็ตาม จึงทำให้คดีความผิดอาญาบางคดีที่รับเป็นคดีพิเศษแล้วยังคงอยู่ในระบบของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่ยังต้องทำการสืบสวน สอบสวนอย่างคดีพิเศษต่อไป ซึ่งส่งผลกระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาเพราะการสอบสวนคดีพิเศษนั้นมีมาตรการทางกฎหมายหลายประการที่มีผลกระทบต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชนมากกว่าการสอบสวนคดีอาญาทั่วไป และทำให้ปริมาณคดีพิเศษเข้าสู่ระบบของกรมสอบสวนคดีพิเศษเกินความจำเป็น และเกิดความล่าช้าในการดำเนินการกับคดีอาชญากรรมที่มีความร้ายแรง ทั้งยังส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ในการป้องกันและปราบปรามอาชญากรรมตามเจตนารมณ์ และวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งกรมสอบสวนคดีพิเศษได้

ดังนั้นจึงสมควรแก้ไขปัญหาข้อขัดข้องของเรื่องดังกล่าว เพื่อให้การเพิกถอนมติการเป็นคดีพิเศษของคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) ตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(2) แห่งพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ได้ โดยให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 บัญญัติให้ กคพ. มีอำนาจในการเพิกถอนมติที่รับเป็นคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(2) เพื่อมิให้กระทบต่อสิทธิและเสรีภาพของผู้ต้องหาที่จะต้องได้รับการสืบสวน สอบสวนอย่างถูกต้องและเป็นธรรม ทั้งยังเป็นการลดปริมาณของคดีพิเศษลงและเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินการสืบสวนสอบสวนของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ตลอดจนเพื่อให้เกิดความเหมาะสมและมีความสมดุลมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: คดีพิเศษ / คณะกรรมการคดีพิเศษ / การสอบสวน

Abstract

The study of power to revoke the resolution of board of special case under article 21, paragraph one (2) of Special Case Investigation Act B.E. 2547 (2004) has proposes to discover their organization and authority relate to Board of Special Case (BSC). Moreover, this study was exploring problems and obstacles including analyze the problem of revoke the resolution of a special case under Special Case Investigation Act B.E. 2547 (2004). This is a qualitative research. It collects related data to the use of board of special case's power from analyzed documents, textbooks, law code, journal of law (Thai and international), minutes, legal seminar, reviews from lawyer, relating researches, relating thesis, and involve regulations.

From the study found that the Special Case Investigation Act B.E. 2547 (2004) empowers to Department of Special Investigation (DSI) have the authority to investigate offenses, which has the important impact to economic, political, and interest of nation. Therefore, a committee called "Board of Special Case (BSC)" is legislated. Under the special Case Investigation Act B.E. 2547 (2004) article 10, specifies board of special case's authority. For example, recommendation the minister to issue ministerial regulations by article 21 paragraph one. In additional, they follows up the result of performance, or decree the offense under article 21 paragraph one (1). It is covering they have the authority to adopt resolutions regarding to other criminal offenses as a special case under article 21 paragraph one (2). Hence, those offenses have to investigate as a special case. Meanwhile, article 10 not legislates to authorize BSC could revoke the special case considered by virtue of article 10 constitute article 21 paragraph (2). Then, those special cases have to continue investigate as a special case. Although, the

offenses not according to a special case. Consequently, some criminal cases that taken as a special case in the power of Department of Special Investigation (DSI) has still to be investigated as a special case. This is affecting the rights and liberties to the accused. Because of the special case's investigate method has many affect measures on the rights and liberties to people. It caused too many cases in the hand of Department of Special Investigation. Additions, it also caused a delay on a serious case. Moreover, it affected to DSI's efficiency in order to prevent and suppress crime according to its objective of establishing the Department of Special Investigation.

Thus, it is properly to resolve those problems with empowers board of special case to revoke the resolution committee under article 21, paragraph one (2) of Special Case Investigation Act B.E. 2547 (2004). By virtue of Special Case Investigation Act B.E. 2547 (2004), legislates board of special case to have authority to revoke the resolution committee under article 21, paragraph one (2). This is to avoid the affect that might impact to the rights and liberties of the accused to be investigated fairly and properly. Furthermore, it decreases the amount of special cases and increase efficiency in conducting investigations, and to achieve balance of investigation crime.

Keywords: Special Case / Board of Special Case / Investigation

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ด้วยสังคมยุคโลกาภิวัตน์ในปัจจุบัน ประเทศต่างๆ ล้วนดำเนินนโยบายเน้น การเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจ และความสงบสุขของประชาชนภายในประเทศเป็น สำคัญ ในขณะที่อาชญากรรมก็มีการพัฒนารูปแบบที่หลากหลาย เพื่อต้องการสร้าง ความเสียหายให้กับเศรษฐกิจ และสังคมให้มากที่สุด ประกอบกับทั้งวัฒนธรรมที่

มากมายยังเป็นสิ่งจูงใจและเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดอาชญากรรมขึ้น ถือได้ว่าอาชญากรรมเป็นสิ่งคู่บ้านคู่เมืองของทุกประเทศ ซึ่งประเทศไทยเองก็ประสบปัญหาของการก่ออาชญากรรมเช่นกัน ทำให้รัฐบาลต้องมีการจัดตั้งหน่วยงานต่างๆ ขึ้นเพื่อให้ทำหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการก่ออาชญากรรมในสังคม หนึ่งในหลายหน่วยงานดังกล่าวคือการจัดตั้ง “กรมสอบสวนคดีพิเศษ (Department of Special Investigation: DSI)”² สังกัดกระทรวงยุติธรรม เพื่อให้ทำหน้าที่ในการสืบสวนสอบสวน คดีพิเศษ โดยมีการตราพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547³ ขึ้น และได้มีการแก้ไข ปรับปรุง โดยพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551⁴ เพื่อให้กรมสอบสวนคดีพิเศษยึดเป็นแนวทางหลักในการปฏิบัติราชการ

จากการที่ได้มีการจัดตั้ง “กรมสอบสวนคดีพิเศษ” ขึ้น ในวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2545 เพื่อให้ทำหน้าที่หลักในการป้องกัน ปราบปราม และควบคุมอาชญากรรมที่มีผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ⁵ โดยมีพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 เป็นกฎหมายหลักที่ให้อำนาจในการปฏิบัติราชการด้านการสืบสวน สอบสวนคดีพิเศษ โดยที่พระราชบัญญัติดังกล่าวได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการชุดหนึ่งขึ้น ชื่อว่า

² พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 119, ตอนที่ 99 ก, (2 ตุลาคม 2545), 14, มาตรา 33.

³ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 121, ตอนที่ 8 ก, (19 มกราคม 2547), 1.

⁴ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551, ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 125, ตอนที่ 36 ก, (20 กุมภาพันธ์ 2551), 23, ต่อไปในบทความนี้จะเรียกว่า “พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547”.

⁵ ธาริต เพ็งดิษฐ์, *แนวทางการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ: เอกสารประกอบการสอนชั้นปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต*, (เขียนโดย: มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์แม่ฟ้าหลวง, 2553), 8-9.

“คณะกรรมการคดีพิเศษ หรือ กคพ.”⁶ มีอำนาจหน้าที่ต่างๆ ตามมาตรา 10 เช่น เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงกำหนดคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(1)⁷ ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานต่างๆ ของหน่วยงาน กำหนด

⁶ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547, มาตรา 5 บัญญัติว่า “ให้มีคณะกรรมการคดีพิเศษ เรียกโดยย่อว่า “กคพ.” ประกอบด้วย นายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรมเป็นรองประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงยุติธรรม ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงพาณิชย์ อัยการสูงสุด ผู้บัญชาการตำรวจแห่งชาติ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา เจ้ากรมพระธรรมนูญ ผู้ว่าการธนาคารแห่งประเทศไทย นายกสภานายความ และกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนเก้าคน และในจำนวนนี้ต้องมีบุคคลซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านเศรษฐศาสตร์ การเงินการธนาคาร เทคโนโลยีสารสนเทศหรือกฎหมาย อย่างน้อยด้านละหนึ่งคนเป็นกรรมการ

ให้อธิบดีเป็นกรรมการและเลขานุการ และให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการในกรมสอบสวนคดีพิเศษจำนวนไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ”.

⁷ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547, มาตรา 21 วรรคหนึ่ง(1) บัญญัติว่า “คดีพิเศษที่จะต้องดำเนินการสืบสวนสอบสวนตามพระราชบัญญัตินี้ ได้แก่คดีความผิดทางอาญาดังต่อไปนี้

(1) คดีความผิดอาญาตามกฎหมายที่กำหนดไว้ในบัญชีท้ายพระราชบัญญัตินี้ และที่กำหนดในกฎกระทรวงโดยการเสนอแนะของ กคพ. โดยคดีความผิดทางอาญาตามกฎหมายดังกล่าว จะต้องมิลักษณะอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้

(ก) คดีความผิดทางอาญาที่มีความซับซ้อน จำเป็นต้องใช้วิธีการสืบสวนสอบสวนและรวบรวมพยานหลักฐานเป็นพิเศษ

(ข) คดีความผิดทางอาญาที่มีหรืออาจมีผลกระทบต่อความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน ความมั่นคงของประเทศ ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศหรือระบบเศรษฐกิจหรือการคลังของประเทศ

(ค) คดีความผิดทางอาญาที่มีลักษณะเป็นการกระทำความผิดข้ามชาติที่สำคัญหรือเป็นการกระทำขององค์กรอาชญากรรม

(ง) คดีความผิดทางอาญาที่มีผู้ทรงอิทธิพลที่สำคัญเป็นตัวการ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน

(จ) คดีความผิดทางอาญาที่มีพนักงานฝ่ายปกครองหรือตำรวจชั้นผู้ใหญ่ซึ่งมิใช่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษหรือเจ้าหน้าที่คดีพิเศษเป็นผู้ต้องสงสัยเมื่อมีหลักฐานตามสมควรว่าน่าจะได้กระทำความผิดอาญาหรือเป็นผู้ถูกกล่าวหาหรือผู้ต้องหา

ทั้งนี้ ตามรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดที่ กคพ. กำหนด”.

รายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(1) ให้ความเห็นชอบหลักสูตรการสอบสวนคดีพิเศษตลอดจนทั้งมีอำนาจในการมีมติเกี่ยวกับคดีความผิดทางอาญาอื่นตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(2)^๖ ที่จะต้องดำเนินการสืบสวน และสอบสวนอย่างคดีพิเศษ เป็นต้น แต่ในขณะเดียวกันมาตรา 10 ดังกล่าวนั้นกลับมิได้มีข้อความใดบัญญัติให้อำนาจ กคพ. สามารถมีมติเพิกถอนคดีพิเศษที่พิจารณารับไว้ตามมาตรา 10 ประกอบมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(2) ได้ กล่าวคือ เมื่อ กคพ. อาศัยอำนาจตามมาตรา 10 ในการมีมติเกี่ยวกับคดีความผิดอาญาอื่นตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(2) ที่จะต้องดำเนินการสืบสวน และสอบสวนอย่างคดีพิเศษแล้วทั้งที่โดยสภาพแห่งคดีเป็นเพียงคดีความผิดอาญารวมดา แต่การรับไว้พิจารณารายคดีพิเศษดังกล่าวของ กคพ. นั้นอาจเนื่องมาจากปรากฏพฤติการณ์ภายหลังทราบว่าคุณคดีดังกล่าวไม่ได้มีสภาพเป็นคดีพิเศษหรือปรากฏเหตุผลว่าที่รับเป็นคดีพิเศษต่อมามีได้เป็นเช่นนั้นหรือขณะพิจารณาสำคัญผิดในเหตุเช่นนั้น จึงได้มีมติรับคดีความผิดอาญาอื่น

^๖ พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547, มาตรา 21 วรรคหนึ่ง(2) บัญญัติว่า “คดีความผิดทางอาญาอื่นนอกจาก (1) ตามที่ กคพ. มีมติด้วยคะแนนไม่น้อยกว่าสองในสามของกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่

ในคดีที่มีการกระทำอันเป็นกรรมเดียวผิดต่อกฎหมายหลายบท และบทใดบทหนึ่งจะต้องดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้ หรือคดีที่มีการกระทำ ความผิดหลายเรื่องต่อเนื่องหรือเกี่ยวพันกัน และความผิดเรื่องใดเรื่องหนึ่งจะต้องดำเนินการโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้ ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจสืบสวนสอบสวนสำหรับความผิดบทอื่นหรือเรื่องอื่นด้วย และให้ถือว่าคดีดังกล่าวเป็นคดีพิเศษ

บรรดาคดีใดที่ได้ทำการสอบสวนเสร็จแล้วโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ ให้ถือว่าการสอบสวนนั้นเป็นการสอบสวนในคดีพิเศษตามพระราชบัญญัตินี้แล้ว

บทบัญญัติในมาตรานี้ให้ใช้บังคับกับบุคคลที่เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนการกระทำ ความผิดด้วย

ในกรณีที่มิใช่ข้อโต้แย้งหรือข้อสงสัยว่าการกระทำความผิดใดเป็นคดีพิเศษตามที่กำหนดไว้ในวรรคหนึ่ง (1) หรือไม่ให้ กคพ. เป็นผู้ชี้ขาด”.

นั้นไว้พิจารณาสืบสวน และสอบสวนอย่างคดีพิเศษ เป็นต้น ต่อมาเมื่อคดีพิเศษที่ได้รับไว้ นั้น แม้สภาพเป็นคดีความผิดอาญาธรรมดา กคพ. ย่อมไม่มีอำนาจในการเพิกถอนคดีพิเศษนั้นออกจากสารบบคดีพิเศษได้ ซึ่งในเรื่องนี้คณะกรรมการกฤษฎีกาก็ได้มีความเห็นว่า “กคพ. ไม่มีอำนาจในการเพิกถอนคดีพิเศษ เนื่องจากมาตรา 10 มีบัญญัติให้อำนาจในการเพิกถอนไว้”⁹ ทำให้กรมสอบสวนคดีพิเศษยังคงมีอำนาจในการสืบสวน และสอบสวนคดีพิเศษที่โดยสภาพเป็นคดีความผิดอาญาธรรมดานั้นต่อไป และนอกจากนี้ ในมาตรา 21 ก็ได้มีการบัญญัติถึงลักษณะและหลักเกณฑ์ของคดีความผิดอาญาอื่นที่จะรับเป็นคดีพิเศษไว้อย่างชัดเจนนัก มีเพียงแต่เปิดช่องให้ กคพ. ได้ใช้ดุลพินิจในการเป็นผู้ตัดสินชี้ขาดว่าเป็นคดีพิเศษหรือไม่เท่านั้น และดุลพินิจดังกล่าวก็มีได้เป็นหลักเกณฑ์ที่แน่นอน เช่นนี้ ย่อมทำให้เกิดความสับสนในการใช้อำนาจด้านการสืบสวน สอบสวนคดีความผิดทางอาญาเป็นอย่างยิ่ง ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อรูปคดีได้ในอันที่จะได้รับความสะดวก รวดเร็วในกระบวนการยุติธรรมทางอาญา ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหา และอุปสรรคดังกล่าว จึงได้มีการศึกษา วิเคราะห์หาแนวทาง และมาตรการทางกฎหมาย เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ให้มีความชัดเจนและเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษาวิจัย

2.1 ศึกษาแนวคิด ความสำคัญและกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนคดีพิเศษ

⁹ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, *หรือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547, เรื่องเสรีที่ 101/2548, (กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ, 2548), 6.*

2.2 ศึกษาโครงสร้าง อำนาจหน้าที่ของกรมสอบสวนคดีพิเศษที่เกี่ยวข้องกับ กคพ. ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

2.3 ศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรคและวิเคราะห์สภาพปัญหา อุปสรรคเกี่ยวกับอำนาจในการเพิกถอนคดีพิเศษของ กคพ. ตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547

3. วิธีดำเนินการวิจัย

บทความนี้ได้ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการวิจัยทางเอกสาร ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากหนังสือกฎหมาย วารสารทางกฎหมาย ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ รายงานการประชุม การสัมมนาทางวิชาการด้านกฎหมาย ความคิดเห็นของนักกฎหมาย ผลงานวิจัย วิทยานิพนธ์ ระเบียบข้อบังคับในกระบวนการนำคดีความผิดคดีอาญาอื่นเป็นคดีพิเศษโดยมติของคณะกรรมการคดีพิเศษ (กคพ.) และการมีมติเพิกถอนการนำคดีความผิดอาญาอื่นเข้าสู่คดีพิเศษโดยคณะกรรมการคดีพิเศษ เพื่อนำมาศึกษาและวิเคราะห์หาแนวทางในการแก้ไขปรับปรุง การสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด

4. ผลการศึกษาวิจัย

จากการที่ได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545 พร้อมกันนั้นพระราชบัญญัติดังกล่าวก็ได้มีการจัดตั้ง “กรมสอบสวนคดีพิเศษ” ขึ้น ในวันที่ 3 ตุลาคม พ.ศ. 2545 สังกัดกระทรวงยุติธรรม เพื่อให้ทำหน้าที่หลักในการป้องกัน ปราบปราม และควบคุมอาชญากรรมที่มีผลกระทบอย่างร้ายแรงต่อเศรษฐกิจ สังคม ความมั่นคงและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยมีพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 เป็นกฎหมายหลักที่ให้อำนาจในการปฏิบัติราชการด้านการสืบสวน สอบสวนคดีพิเศษ โดยที่พระราชบัญญัติดังกล่าว ได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการชุดหนึ่งขึ้น ชื่อว่า “คณะกรรมการคดีพิเศษ หรือ กคพ.” มีอำนาจหน้าที่

ต่างๆ ตามมาตรา 10 เช่น เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการออกกฎกระทรวงกำหนดคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(1) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงานต่างๆ ของหน่วยงาน กำหนดรายละเอียดของลักษณะของการกระทำความผิดตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(1) ให้ความเห็นชอบหลักสูตรการสอบสวนคดีพิเศษ ตลอดจนทั้งมีอำนาจในการมีมติเกี่ยวกับคดีความผิดทางอาญาอื่นตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(2) ที่จะต้องดำเนินการสืบสวน และสอบสวนอย่างคดีพิเศษ เป็นต้น

แต่มาตรา 10 ดังกล่าวก็มีได้ให้ กคพ. มีอำนาจในการมีมติเพิกถอนมติรับเป็นคดีพิเศษด้วย จึงเป็นการให้อำนาจ กคพ. ที่เด็ดขาด กล่าวคือ ไม่ว่าจะคดีนั้นจะเกิดพฤติการณ์อย่างใดๆ ขึ้น หรือปรากฏข้อเท็จจริงหรือข้อกฎหมายที่ทำให้คดีพิเศษไม่เป็นคดีพิเศษอีกต่อไป กคพ. ก็ไม่มีอำนาจในการเพิกถอนมติรับเป็นคดีพิเศษได้เลย จึงมีลักษณะที่ตรงข้ามกับผู้ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรมทางอาญาอื่นๆ อย่างพนักงานอัยการและศาลยุติธรรม กล่าวคือ ในขณะที่องค์กรอัยการ ที่ทำหน้าที่ในการกลั่นกรองคดีความผิดต่างๆ เพื่อประกอบการสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้อง และเมื่อพนักงานอัยการได้ฟ้องคดีใดต่อศาลไปแล้ว ต่อมาปรากฏพฤติการณ์ทั้งปัญหาข้อเท็จจริง หรือปัญหาข้อกฎหมาย และ/หรือเพื่อประโยชน์ของประชาชนและของประเทศชาติ พนักงานอัยการยังชอบที่จะขอถอนฟ้องคดีที่ได้ฟ้องไปแล้วนั้นต่อศาลได้ ส่วนศาลจะอนุญาตให้ถอนฟ้องได้หรือไม่เป็นดุลพินิจของศาลในอันที่จะวินิจฉัยถึงเหตุผล และความจำเป็นในการขอถอนฟ้องของพนักงานอัยการ ซึ่งอำนาจในการสั่งฟ้องก็ตี สั่งไม่ฟ้องก็ตี และขอถอนฟ้องคดีก็ตี ของพนักงานอัยการนั้นเป็นอำนาจอันอิสระในการกลั่นกรองคดีอาญา โดยที่ศาลยุติธรรมไม่อาจเข้ามาก้าวล่วง เพราะเป็นการแบ่งแยกอำนาจ (separation of power) โดยให้พนักงานอัยการเป็นผู้ใช้อำนาจดำเนินคดีโดยรัฐ¹⁰ ในการวินิจฉัยว่าคดีควรจะฟ้องต่อศาลหรือไม่ หรือถ้าฟ้องต่อศาลแล้วจะขอถอน

¹⁰ ประเสริฐ เสียงสุทธีวงศ์ (บรรณารักษ์), *รวมคำบรรยาย* (เล่ม 8), ภาคสอง สมัยที่ 64, ปีการศึกษา 2554, (กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา, 2554), 242.

ฟ้องหรือไม่ เป็นต้น ซึ่งการสั่งฟ้องหรือสั่งไม่ฟ้องหรือขอถอนฟ้องของพนักงานอัยการ เป็นการตัดสินใจแทนฝ่ายบริหารว่าผู้ต้องหากระทำผิดนั้นสมควรถูกลงโทษหรือไม่สมควรถูกลงโทษ เปรียบประหนึ่งว่าพนักงานอัยการมีอำนาจกึ่งตุลาการ¹¹ ในการสั่งฟ้องคดีหรือไม่ฟ้องคดีต่อศาล แต่ประเด็นสำคัญคือ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา 28¹² ให้อำนาจพนักงานอัยการฟ้องคดีได้ และในมาตรา 35 วรรคแรก¹³ ให้อำนาจในการขอถอนฟ้องคดีต่อศาลได้เช่นกัน ซึ่งเป็นการเปิดช่องให้พนักงานอัยการในฐานะทนายความของแผ่นดินสามารถใช้ดุลพินิจในการพิจารณาถึงความสงบเรียบร้อยของสังคม ผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติ และ/หรือผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ ในการฟ้องคดีหรือไม่ฟ้องคดีหรือขอถอนฟ้องคดีต่อศาล¹⁴ ดังกล่าว

¹¹ สุข เปรณวรินทร์, *ระบอบอัยการในต่างประเทศ: ในระบอบอัยการสากล*, (กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์, ม.ป.ป.), 15.

¹² ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 52, (10 มิถุนายน 2478), 598, มาตรา 28 บัญญัติว่า “บุคคลเหล่านี้มีสิทธิฟ้องคดีต่อศาล

(1) พนักงานอัยการ

(2) ผู้เสียหาย”.

¹³ ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา, มาตรา 35 วรรคแรก บัญญัติว่า “คำร้องขอถอนฟ้องคดีอาญาจะยื่นเวลาใดก่อนมีคำพิพากษาของศาลชั้นต้นก็ได้ ศาลจะมีคำสั่งอนุญาตหรือไม่อนุญาตก็ได้ แล้วแต่ศาลจะเห็นสมควรประการใด ถ้าคำร้องนั้นได้ยื่นในภายหลังเมื่อจำเลยให้การแก้คดีแล้ว ให้ถามจำเลยว่าจะคัดค้านหรือไม่ แล้วให้ศาลจดค่าแกลงของจำเลยไว้ ในกรณีที่จะเลยคัดค้านการถอนฟ้อง ให้ศาลยกคำร้องขอถอนฟ้องนั้นเสีย”.

¹⁴ พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553, *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 127, ตอนที่ 75 ก, (7 ธันวาคม 2553), 38, มาตรา 21, และระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด ว่าด้วยการสั่งคดีอาญาที่จะไม่เป็นประโยชน์แก่สาธารณะ หรือจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติหรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ พ.ศ. 2554, *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 128, ตอนที่ 30 ก, (29 เมษายน 2554), 19, ข้อ 11.

ในขณะที่ศาลยุติธรรมเป็นองค์กรที่มีอำนาจอิสระ และเป็นองค์กรเดียวในการทำหน้าที่พิจารณาพิพากษาอรรถคดี กล่าวคือ เมื่อศาลได้รับฟ้องคดีความต่างๆ แล้ว ย่อมต้องทำหน้าที่พิจารณาวินิจฉัยคดีตามที่ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา และประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งกำหนด ซึ่งในการวินิจฉัยคดีความต่างๆ นั้น ศาลก็อาจจะมีการดำเนินกระบวนการพิจารณาไปโดยลำดับขั้นตอนในข้อเท็จจริงไม่ว่าความเข้าใจผิดนั้นจะเป็นศาลหรือคู่ความหรือพนักงานก็ตาม หรือศาลอาจจะดำเนินกระบวนการพิจารณาที่เกิดจากความบกพร่องของผู้ดำเนินการ ไม่ว่าจะศาล คู่ความ หรือพนักงานก็ตาม ถือเป็นกรดำเนินการดำเนินกระบวนการที่ผิดระเบียบ ซึ่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 27 ได้บัญญัติให้ศาลมีอำนาจที่จะสั่งให้เพิกถอนการพิจารณาที่ผิดระเบียบนั้นเสียทั้งหมด หรือบางส่วน หรือสั่งแก้ไข หรือมีคำสั่งในเรื่องนั้นอย่างใดอย่างหนึ่งตามที่ศาลเห็นสมควรก็ได้ และเนื่องจากประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มิได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการเพิกถอนกระบวนการพิจารณาดังกล่าวไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องนำประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งมาปรับใช้เท่าที่ไม่ขัดกับบทบัญญัติในประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาโดยอนุโลม ตามมาตรา 15 แห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยที่กฎหมายดังกล่าวได้เปิดช่องให้ศาลสามารถเพิกถอนกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบนั้นได้ ซึ่งปรากฏในคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 5369/2543 “โจทก์ยื่นคำร้องขอแก้ไขคำฟ้องและให้ส่งหมายนัดไต่สวนมูลฟ้องให้แก่จำเลยที่โรงเรียนพลาริการโดยยืนยันว่าเป็นสถานที่จำเลยรับราชการทหารอยู่ จำเลยให้การต่อสู้ว่าคดีไม่อยู่ในอำนาจพิจารณาของศาล พลเรือนด้วยเหตุจำเลยรับราชการทหาร ดังนี้ ข้อเท็จจริงปรากฏแก่ศาลชั้นต้นตั้งแต่บัดนั้นแล้วว่า จำเลยเป็นนายทหารชั้นสัญญาบัตรประจำการ จำเลยจึงเป็นบุคคลที่อยู่ในอำนาจศาลทหารตาม พ.ร.บ. ธรรมนูญศาลทหาร มาตรา 16(1) ศาลชั้นต้นซึ่งเป็นศาลพลเรือนจึงไม่มีอำนาจพิจารณาคดีจำเลยก่อนมีคำสั่งประทับฟ้องแล้ว ดังนั้นการที่ศาลชั้นต้นไต่สวนมูลฟ้องและมีคำสั่งประทับฟ้องโจทก์ไว้พิจารณาต่อมาจึงเป็นกระบวนการพิจารณาที่ผิดหลง ที่ศาลชั้นต้นมีคำสั่งจำหน่ายคดีในเวลาต่อมาภายหลังเป็นการแก้ไขกระบวนการ

พิจารณาที่ผิดพลาดให้ถูกต้อง” จะเห็นได้ว่าเปิดโอกาสให้ศาลซึ่งเป็นองค์กรในกระบวนการยุติธรรม มีอำนาจในการแก้ไขเปลี่ยนแปลงการมีคำสั่งหรือกระบวนการต่างๆ ในการพิจารณาให้เป็นไปด้วยความถูกต้องตามบทบัญญัติของกฎหมาย ซึ่งคำพิพากษาข้างต้นนั้น ได้พิจารณาแก้ไขในส่วนขององค์กรที่ทำหน้าที่ให้ถูกต้องตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ ก็เพื่อมุ่งหมายให้การเป็นไปด้วยความยุติธรรม และเกิดความสงบเรียบร้อยภายในสังคมและประเทศชาติ

ในทางกลับกันกรมสอบสวนคดีพิเศษ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการดำเนินกระบวนการยุติธรรมทางอาญาองค์กรหนึ่ง เมื่อได้มีมติรับคดีความผิดอาญาใดเป็นคดีพิเศษแล้ว กลับไม่มีอำนาจในการเพิกถอนมติรับเป็นคดีพิเศษนั้น จึงทำให้ต้องมีการสืบสวน สอบสวนคดีอย่างคดีพิเศษต่อไป ซึ่งการมีมติรับเป็นคดีพิเศษของ กคพ. โดยไม่มีอำนาจในการเพิกถอนนับว่าเป็นอำนาจที่ขาดความยืดหยุ่นในการบังคับใช้กฎหมาย

5. ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสามารถเสนอแนะได้ดังนี้

5.1 ควรให้มีการแก้ไข ปรับปรุง พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 มาตรา 10(3) โดยให้เพิ่มข้อความต่อไปนี้ต่อท้าย ความว่า

“มาตรา 10(3) ... และมีมติเพิกถอนมติเกี่ยวกับคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง (2) ซึ่งหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการร้องขอให้ กคพ. มีมติเพิกถอนมติรับเป็นคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(2) นั้นเป็นไปตามที่กำหนดไว้ในประกาศ กคพ.”

ดังนั้น หากคดีพิเศษใดเป็นไปตามหลักเกณฑ์ เงื่อนไขของการเพิกถอนการเป็นคดีพิเศษตามที่ประกาศ กคพ. กำหนดไว้แล้ว ย่อมทำให้ กคพ. มีอำนาจในการมีมติเพิกถอนมติรับเป็นคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(2) ได้ ทำให้หน่วยงานอื่นที่มีอำนาจสอบสวนรับไปดำเนินการสอบสวนคดีนั้นต่อไปได้

5.2 ให้เพิ่มความดังต่อไปนี้เป็นอีกบทบัญญัติหนึ่งแห่งพระราชบัญญัติ การสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 ความว่า

“มาตรา ... ในกรณีที่เกิดคดีพิเศษใดต้องตามหลักเกณฑ์ และเงื่อนไขแห่งการ ขอเพิกถอนมติรับเป็นคดีพิเศษ แต่ยังมีได้มีมติตามมาตรา 10(3) (มติในการเพิก ถอนการเป็นคดีพิเศษ) หรือในกรณีที่เกิดคดีพิเศษใดอยู่ระหว่างการพิจารณาเพื่อมีมติ ตามมาตรา 10(3) (มติในการเพิกถอนการเป็นคดีพิเศษ) หาก กคพ. ยังมีได้มีมติ อย่างใดอย่างหนึ่ง ให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีอำนาจทำการสอบสวนคดีนั้นไป พลังก่อน

การใดๆ ที่ได้กระทำไปก่อนการมีมติเพิกถอนตามมาตรา 10(3) หากทำให้ การนั้นๆ เสียไปเพราะผลแห่งการเพิกถอนไม่ และเมื่อได้มีมติเพิกถอนคดีพิเศษใด แล้ว ให้จัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคดีที่ได้มีมติเพิกถอนนั้นแก่หน่วยงานที่มีอำนาจ ในการสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาหรือกฎหมายอื่น และให้นำเอกสารนั้นเป็นส่วนหนึ่งในสำนวนการสอบสวนโดยชอบด้วยกฎหมาย ดังกล่าว ทั้งไม่ตัดสิทธิพนักงานอัยการที่จะอาศัยเอกสารในสำนวนนั้นเป็นส่วนหนึ่ง ของคำฟ้อง”

การเพิ่มบทบัญญัติดังกล่าวในวรรคแรกนั้นก็เพื่อให้การสืบสวน สอบสวน คดีเป็นไปอย่างต่อเนื่อง หากจะให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษหยุดทำการสอบสวน เพราะเหตุที่คดีนั้นต้องถูกเพิกถอนจากการเป็นคดีพิเศษแล้ว อาจทำให้คดีนั้นได้รับความเสียหายได้ จึงต้องให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษทำการสอบสวนคดีนั้นไป พลังก่อน เพื่อมิให้เกิดความเสียหายต่อรูปคดี

ส่วนวรรคท้าย เป็นการบัญญัติรับรองถึงความไม่เสียหายของการดำเนินการ สอบสวน รวบรวมพยานหลักฐานที่ได้กระทำโดยพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และ เมื่อได้เพิกถอนคดีพิเศษใดแล้ว ก็ให้จัดส่งเอกสารที่เกี่ยวข้องกับคดีที่ได้เพิกถอนนั้น ไปยังหน่วยงานที่มีอำนาจในการสอบสวนคดีนั้นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณา ความอาญาหรือกฎหมายอื่น แล้วก็ให้ถือเอาเอกสารนั้นเป็นส่วนหนึ่งในสำนวนการ

สอบสวนโดยชอบด้วยกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการสอบสวนของคดีนั้นด้วย ทั้งพนักงานอัยการยังชอบที่จะอาศัยเอกสารดังกล่าวในสำนวนนั้นเป็นส่วนหนึ่งของคำฟ้องต่อศาลได้ ทั้งนี้บทบัญญัติดังกล่าวมีเจตนาที่จะคุ้มครองผู้ที่เกี่ยวข้องกับคดีทุกฝ่าย และรับรองการดำเนินงานของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษที่ได้ปฏิบัติมาแล้วมิให้ต้องเสียเปล่าไปเพียงเพราะการเพิกถอนดังกล่าว

5.3 สืบเนื่องจากการที่ให้มีการออกประกาศ กคพ. เพื่อกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการขอให้ กคพ. มีมติเพิกถอนมติเกี่ยวกับคดีความผิดทางอาญาอื่นตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(2) เพื่อใช้เป็นแนวทางในการพิจารณา มีมติเพิกถอนมติดังกล่าว โดยให้ประกาศ กคพ. นั้นชื่อว่า “ประกาศ กคพ. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ เงื่อนไข และวิธีการขอให้ กคพ. มีมติเพิกถอนมติเกี่ยวกับคดีความผิดทางอาญาอื่น ตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(2)” โดยมีสาระสำคัญโดยสังเขป ดังนี้

“ข้อ... ในประกาศนี้...

“ผู้ร้องขอ” หมายถึง

- (1) คณะกรรมการคดีพิเศษ
- (2) ผู้เสียหายตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา
- (3) ส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจและหน่วยงานอื่นของรัฐ”

คำอธิบาย: ผู้ร้องขอในลำดับที่ (1)-(3) นั้นเป็นไปตามประกาศ กคพ. เรื่องหลักเกณฑ์และวิธีการในการร้องขอและเสนอให้ กคพ. มีมติให้คดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษ พ.ศ. 2547 กล่าวคือ เมื่อบุคคลทั้ง 3 ลำดับมีสิทธิในการร้องขอให้ กคพ. มีมติให้คดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษ ก็ควรที่จะให้บุคคลเหล่านั้นได้มีสิทธิในการร้องขอให้ กคพ. มีมติเพิกถอนการมีมติให้คดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษได้เช่นเดียวกัน กล่าวโดยง่ายคือให้มีความสอดคล้องกันของกฎหมายนั่นเอง

“ข้อ... เหตุแห่งการมีมติเพิกถอนมติเกี่ยวกับคดีความผิดทางอาญาอื่นตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(2) มีลักษณะดังนี้

(1) เมื่อปรากฏพฤติการณ์เกี่ยวกับการมีมติที่ไม่เป็นไปตามกฎหมายระเบียบ ข้อบังคับ หรือหลักเกณฑ์ในเรื่องการพิจารณาเพื่อมีมติเกี่ยวกับคดีความผิดทางอาญาอื่นเป็นคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(2)

(2) การมีมติเกี่ยวกับคดีความผิดทางอาญาอื่นเป็นคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(2) กระทำด้วยการผิดหลง หรือสำคัญผิดในข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญของคดีหรือสาระสำคัญของลักษณะของการกระทำความผิด

(3) เมื่อปรากฏข้อเท็จจริงต่อมาอันเป็นสาระสำคัญแห่งคดีไม่ได้มีลักษณะเป็นคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(2) อีกต่อไป

เฉพาะ (3) ให้ กคพ. พิจารณาโดยคำนึงถึงความสงบเรียบร้อยและศีลธรรมอันดีของประชาชน และผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ”

คำอธิบาย: (1) เป็นกรณีที่ กคพ. มิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องตามที่กฎหมายหรือกฎระเบียบอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องกำหนดไว้ในเรื่องของการมีมติที่เกี่ยวกับคดีความผิดอาญาอื่น นับเป็นการไม่ปฏิบัติให้เป็นไปตามกฎหมายจึงเห็นสมควรให้ต้องมีการเพิกถอนมตินั้น ส่วน (2) เป็นกรณีที่มีมติรับเป็นคดีพิเศษโดย กคพ. กระทำด้วยความผิดหลง หรือสำคัญผิดในข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญของคดีหรือสำคัญผิดในลักษณะของการกระทำผิด จึงได้มีมติรับเป็นคดีพิเศษ เช่นนี้ก็เห็นสมควรให้สามารถเพิกถอนได้ด้วย และในส่วนของ (3) นั้นมีลักษณะเป็นการให้ดุลพินิจแก่ กคพ. กล่าวคือ ในตอนแรกที่พิจารณามีมติรับเป็นคดีพิเศษนั้นเป็นไปตามลักษณะที่กำหนดในมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(1) (ก)-(จ) แต่เมื่อได้สืบสวน สอบสวนไปแล้วต่อมาปรากฏข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญแห่งคดีว่าคดีพิเศษที่รับไว้ นั้น มิได้เป็นไปตามลักษณะของการเป็นคดีพิเศษ ก็ให้คณะกรรมการได้ใช้ดุลพินิจที่จะมีมติให้เพิกถอนหรือไม่ก็ได้ โดยพิจารณาถึงความสงบเรียบร้อยของสังคมและผลประโยชน์ของประเทศชาติเป็นสำคัญ

“ข้อ... ให้ผู้ร้องขอยื่นคำร้องขอเพิกถอนตามประกาศนี้ภายในระยะเวลา 7 วัน นับแต่วันที่ กคพ. ได้มีมติเกี่ยวกับคดีความผิดทางอาญาอื่นเป็นคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(2) หรือนับแต่วันที่รู้ถึงการมีมติดังกล่าว

ห้าม มิให้ กคพ. รับคำร้องที่ยื่นหลังพ้นกำหนดระยะเวลาตามวรรคแรกไว้
พิจารณา

มติของ กคพ. ไม่ว่าจะประการใดที่เกี่ยวกับการร้องขอ ให้เป็นที่สุด”

คำอธิบาย: เมื่อได้เปิดโอกาสให้สามารถร้องขอเพิกถอนได้แล้ว และการขอเพิกถอนนั้นก็ถือได้ว่าเป็นการทบทวนและตรวจสอบมติของ กคพ. อีกครั้งหนึ่ง จึงต้องกำหนดระยะเวลาไว้เพื่อเป็นการป้องกันการยื่นคำร้องขอเพิกถอนที่ซ้ำซ้อน หรือยื่นแล้วยื่นอีก ซึ่งอาจส่งผลต่อการปฏิบัติงานของพนักงานสอบสวนคดีพิเศษ และส่งผลเสียหายต่อรูปคดีได้

“ข้อ...ให้ตั้งคณะอนุกรรมการในการพิจารณารับคำร้องขอเพิกถอนมติที่รับเป็นคดีพิเศษโดยมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับคณะอนุกรรมการในการพิจารณารับเป็นคดีพิเศษตามประกาศ กคพ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการในการร้องขอและเสนอให้ กคพ. มีมติให้คดีความผิดทางอาญาใดเป็นคดีพิเศษ พ.ศ. 2547”

คำอธิบาย: เพื่อเป็นการตรวจสอบข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายในเบื้องต้นก่อนว่าเข้าลักษณะหรือมีเหตุควรให้มีการเพิกถอนมติที่รับเป็นคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(2) หรือไม่ รวมถึงเป็นการตรวจสอบถึงความถูกต้องของการปฏิบัติกรายยื่นคำร้องขอเพิกถอนมติที่รับเป็นคดีพิเศษตามมาตรา 21 วรรคหนึ่ง(2) ออกจากการเป็นคดีพิเศษ โดยให้คณะอนุกรรมการมีมติแล้วส่งไปยัง กคพ. เพื่อพิจารณาสั่งต่อไป

เอกสารอ้างอิง

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551. (2551, 20

กฎหมายมหาชน) ราชกิจจานุเบกษา, เล่ม 125, ตอนที่ 36 ก, น.23-27.

สุข เปรุณาวิน. (ม.ป.ป.) ระเบียบอัยการในต่างประเทศ: ในระเบียบอัยการสากล,

กรุงเทพฯ: เรือนแก้วการพิมพ์.

ธาริต เพ็งดิษฐ์. (2553) *แนวทางการสืบสวนสอบสวนคดีพิเศษ: เอกสารประกอบการสอนชั้นปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต*, เชียงราย: มหาวิทยาลัยวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.

ประเสริฐ เสียงสุทวิวงศ์ (บก.) (2554) *รวมคำบรรยาย ภาคสอง สมัยที่ 64 ปีการศึกษา 2554* (เล่ม 8), กรุงเทพฯ: สำนักอบรมศึกษากฎหมายแห่งเนติบัณฑิตยสภา.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา. (2548) *หารือปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการดำเนินการตามพระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547* เรื่องเสร็จที่ 101/2548, กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.

ระเบียบสำนักงานอัยการสูงสุด ว่าด้วยการสั่งคดีอาญาที่จะไม่เป็นประโยชน์ต่อสาธารณชน หรือจะมีผลกระทบต่อความปลอดภัยหรือความมั่นคงของชาติ หรือต่อผลประโยชน์อันสำคัญของประเทศ พ.ศ. 2554. (2554, 29 เมษายน) *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 128, ตอนที่ 30 ก, น.19-21.

พระราชบัญญัติการสอบสวนคดีพิเศษ พ.ศ. 2547. (2547, 19 มกราคม) *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 121, ตอนที่ 8 ก, น.1-16.

ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พ.ศ. 2477. (2478, 10 มิถุนายน) *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 52, น.598-2478.

พระราชบัญญัติปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม พ.ศ. 2545. (2545, 2 ตุลาคม) *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 119, ตอนที่ 99 ก, น.14-34.

พระราชบัญญัติองค์กรอัยการและพนักงานอัยการ พ.ศ. 2553. (2553, 7 ธันวาคม) *ราชกิจจานุเบกษา*, เล่ม 127, ตอนที่ 75 ก, น.38-50.